

CATAGRAFIA MORILOR ȘI FĂCAIELOR DIN JUDEȚUL MUSCEL ÎN ANUL 1833

SPIRIDON CRISTOCEA*

Până la descoperirea motorului cu combustie internă principalele forțe motrice folosite de locuitori în diferite scopuri erau cele ale apei și vântului. Pe teritoriul fostului județ Muscel, unde se află o bogată rețea hidrografică, oamenii au folosit forța apei la morile și făcaiele¹ unde se producea, printre altele, făina și mălaiul necesare traiului zilnic.

La cererea polcovnicului Fanton de Verayon, unul din reprezentanții armatei rusești aflată în Muntenia, Marea Vornicie a Treburilor din Lăuntru, prin porunca 4597, a cerut Ocârmuirilor județelor să alcătuiască catagrafii de morile și făcaiele aflate pe apele din județe.

Conformându-se poruncii, la 6 decembrie 1833, Manolache Faca, ocârmuitorul Muscelului, înaintează Marii Vornicii catagrafia cerută². Pe raportul ce însoțea catagrafia s-a pus rezoluția: „după ce va veni și de la celelalte județe asemenea catagrafii să se aștearnă un catastih general și să se trimită la polcovnicul Fanton după cerere”.

Potrivit catagrafiei trimise de ocârmuitorul Manolache Faca în cele două plaiuri (Dâmbovița și Nucșoara) și în cele trei plăși (Râurilor, Argeșelului și Podgoriei) din județul Mușcel existau 110 mori de apă și 59 de făcaie.

Întrucât vom publica integral catagrafia nu vom face comentarii asupra conținutului, lăsând celor interesați posibilitatea să folosească datele pe care le consideră necesare, subliniind numai numărul mare de mori din Câmpulung, 17, de pe Râul Târgului.

---

* Pitești.

¹ Făcău, făcaie - roată de moară cu fus vertical; moară mică întrebuințată în apele de munte având o astfel de roată (*Dicționarul limbii române moderne*, București, Editura Academiei R. P. R., 1958, p. 295).

² Arhivele Naționale ale României, București, fond Vornicia din Lăuntru, dos. 641/1831, f. 12-19.

„Mori

Nr. morilor	Nr. făcelor	Numirea satelor	Numele proprietarilor	Numirea apelor	Numirea plășilor
1		Lerești de sus	Moșia megeșească a Nămăeștilor	Râu Târgului	Plaiu Dâmboviți
2		Voinești	Moșia Mănăstirii Câmpulung	—	
3		Lerești de Jos	Moșia Bărății	—	
4		Nămăești	Moșia megeșească	Pă Argeșel	
5		Asemenea a Nămăeștilor	—	—	
6		Asemenea	—	—	
7		Asemenea	—	—	
8		Asemenea	—	—	
9		Bădeni Ungureni	Megeșească	Pă Dâmbovița	
10		Asemenea	—	—	
11		Asemenea	—	—	
12		Cotenești	Moșia logofătului Gheorghe Cotenescu și Nicolae frate-său	—	
13		Asemenea	—	—	
14		Asemenea	—	—	
15		Asemenea	—	—	
15		<i>Suma din urmă</i>	—	—	
16		La Cărciuma de piatră	Moșia d. c. c. Iorgu Bibescu	Pă Dâmbovița	
	1	Bădeni	Moșia megeșească	Pă Valea Bădenilor	
		Asemenea	—	Pă Dâmbovița	
17					
	2	Văleni	Moșia megeșească	Pă Valea Vălenilor	
	3		A lui Nițu Zăbavă	—	
	1	Albești	A lui popa Stanciul, moșia sa	Pă Brătioară	
1		Berivoești Pământeni	Mihai Proca mazilu, moșia sa	Pă Bratia	
2		Berivoești Pământeni	Casa răposatului Petrache Apostol	—	
3		Berivoești Pământeni	Hera manzilu, moșia sa	—	
4		Berivoești Pământeni	Casa răposatului Nicoale manzilu, moșia sa	—	
5		Berivoești Ungureni	Mănăstirea Câmpulung	—	

6	Nucșoara	Bănică Ciupag, moșia sa	Pă Râu Doamni	
7	Nucșoara	Megieșască	—	
8	Corbi	A Episcopiei Argeșului	—	
9	Cărstieni	A d. stonicu Ioan Socolescu, pă moșia sa	—	
10	Corșori	Mănăstirea Aninoasă	—	
11	Stănești	Mănăstirea Câmpulung	—	
1	Orașu Câmpulung	Casa răposatului clucer Costandin Eliat, pă moșia sa	Pă apa Târgului	
2	—	Logofătului Gheorghe, sin diiaconu, pă a sa moșie	—	
3	—	A d. sărdarului Scarlat Iorga, ipac	—	
4	—	A d. stolnicu Iacovache Prijbeanu, ipac	—	
5	—	Apostol, boer dă neam, ipac	—	
6	—	A d. medelnicer Dumitrache Uriianu, ipac	—	
7	—	Lui Niță popa, ipac	—	
8	—	A d. treti logft. Nicolae Rucăreanu, ipac	—	
9	<i>Suma din napoi</i>			
10	Oraș Câmpulung	Chivu postelnicelu, moșia sa	Pă apa Târgului	
11	—	Casa răposatului comisului Rusan	—	
12	—	Casa răposatului vistierului Ianache Coțescu, ipac	—	
13	—	A Mănăstiri catholicești, ipac	—	
14	—	A logofătului Ioniță Săulescu, ipac	—	
15	—	Mănăstirea Câmpulung	—	
16	—	A lui Nicolae, boer dă nean, sin popa Crasan, ipac	—	
17	—	A lu Nicolae Csefter, sudit K.K., ipac	—	
1	Mărcineni	A Mănăstiri <i>Vieroșului	Pă apa Râului Doamni	Plasa Râurilor
2	Piscani	A d. logofăt Belu	—	
3	Negreni	—	—	
4	Adunați	A d. biv căpitan za dorobanți Ioan Uriianu	—	
5	Tămășești	A d. sărdarului Scarlat Iorgu	—	
6	Ipac	A lui Scarlat Ciupag	—	
7	Ipac	A Zinchi Tămășeaschi	—	
8	Ipac	A Zinchi Tămășeaschi	—	

9		Dărmănești	A d. Gligore Apostol	—
10		Jupănești	Dăvălmași moșneni	—
11				—
12		Coșăști	A Mănăstirii Aninoasii	—
13		Păcioiu	A d. Ioan Rizu	—
14		Ipac	A d. Costache Arion	—
15		Lăpușani	A mănăstirii Episcopiei Argeșului	—
16		Retevoești	A d. căminăresii Marghioli Drugănești	—
17		Pietroșani	A d. sluger Gheorghe Baldovin	—
18		Bădești	A Mănăstirii Cămpulung	—
19		Domnești	A Episcopiei Argeșului	—
	1	Aninoasa	A Mănăstirii Aninoasa	Pă apa Bratia
19		<i>Suma din napoi</i>		
	2	Vlădești dă Sus	A d. Gheorghe Moraitu	Pă Bratia
20		Vlădești Pământeni	A lui Petru, zet Lințasca	—
	3	Ipac	A lui Nițu mazilu	—
21		Golești	A lui Ioan Prislopeanu	—
22		Ipac	A lui proin protopop Costandin	—
23		Ipac	A lui popa Gligore	—
24		Călinești	A lui proin protopop Petre	—
25		Ipac	A d. treti vist Lazăr Fățeanu	—
26		Băjăști	A d. logf. Belu	—
27		Piscani	A sfânt. Mănăstiri Valea	Pă Bratia i Râu Târgului
28		Livezeni	Ipac	Pă Râu Târgului
29		Stălpeni	Ale boerănașilor Stălpeni	—
30			dăvălmași	—
31		Rădești	A lui Ioniță Balotă i Costache, frate-său	—
32		Valea Popi	A sfânt. Mănăstiri Valea	—
33		Vlădeni	A lui Petrache Mihăescu	—
34		Ipac	A preotesii Niți ot oraș Cămpulung	—
35		Ipac	A lui Mateiu Stălpaenu	—
36		Ipac	A sfânt. Mănăstiri Cămpulung ce-i zice și Geabelea	—
37		Furnicoși	A d. medelnicer Ioan Budișteanu și șetrar Naum	—
38				—
39		Schitul Golești	A sfinti Mănăstiri Cămpulung	
40				

	4	Godeni	A d. treti logft. Necolae Ștefănescu	Pă apa Bughea	
1		Racovița de Jos	A d. treti logft. Dumitrache Conțescu, pă moșia sa	Pă apa Argeșului	Plasa Argeșului
2		Ipac	A d. Apostol și Ioan Racoviceanu, pă a sa moșie	Pă apa Târgului	
3		Racovița de Sus	A lui Costandin Moraitu, pă a sa moșie	—	
	1	Conțești	A lui șetr. Costandin Vlădescu, pă a sa moșie	Pă Argeșului	
	2	Ipac	A lui Dincă Conțăscu, pă a sa moșie	—	
	3	Voroveni	A d. clucer Dincă Lerescu, pă a sa moșie	—	
	4	Ipac	A d. Dincă Conțescu, ipac	—	
	5	Bărzăști	A logft. Nicolae protopop, ipac	—	
	6	Ipac	A moșnenilor	—	
	7	Davidești	A lui diiaconu Ienache, pă a sa moșie	—	
	8	Ipac	Sandu unchiașu, ipac	—	
	9	Ipac	A moșnenilor, ipac	—	
	10	Bătiești	A sfânt. Mitropolii	—	
	11	Hărtiești	A sfânt. Mănăst. Vieroșului, ipac	—	
	12	Valea Vaci	Dincă Vlădescu, ipac	—	
	13	Ipac	Apostol Vlădescu, ipac	—	
	14	Boteni Pământeni	A d. Costache Faca, ipac	—	
	15	Ipac	A d. medelnicer Theodorescu, ipac	—	
	16	Ipac	A lui postelnicu Oprea	—	
	17	Ipac	A lui Nicolae Purcărea	—	
4		Boteni Ungureni	A d. Costache portaru	—	
5		Suslănești	A lui postelnicu Ion Simon, ipac	—	
6		Ipac	A lui Sofronie, ipac	—	
	18	Ipac	A lui Bucur postelnicu , ipac	—	
	19	Valea Mare	A d. medelnicer Dumitrache Uriianu	—	
	20	Ipac	A lui Mihai Rolea, ipac.	—	
7 8 9 10		Dragoslavele	Pă a moștenilor	Pă apa Dâmboviți	

11 12 13 14		Rucălu	A moștenilor	Însă 2 mori pă apa Dâmboviți și 3 pă Răușoru ce curge tot prin sate și să înpreună cu Dâmbovița	
1		Valea Mare	A lui Manu Căliman, pă moșia sa	Pă apa Valea Mare	
2		Ipac	A sfânt. Mănăstire Vieroșu, pă moșia sa	Râu Doamnei	
3		Golești	A răposatului vornicului Dinicu Golescu, pă moșia sa	Pă Argeș	
4		Vrănești	A d. căminarului Scarlat Stoenescu, pă moșia sa	—	
	1	Ipac	A logofătului Tomiță Dunescu, moșia sa	Pă apa Vrăneasca	
	2	Gorganu	A Safti văduvi<i>, moșia sa	Pă Râncăciovului	
	3	Ipac	A d. Costache Faca, ipac	—	
	4	Călinești	A postelnicului Neculae Furcă, moșia Cozii	Pă apa Izvorului	
5		Dobrești	A d. clucerului Ștefănică Condurat	Pă apa Cărcinovului	
6		Ipac	A d. Joiți Castrișoia, moșia sa	—	
	5	Ipac	A schitului Dobrești	—	
	6	Beleți	A d. clucer Alecu Racoviță	—	
	7	Zgripcești	A lui Alece grecu, moșia sa	—	
	8	Ipac	A lui Dumitru Ghiocel, ipac	—	
	9	Priboeni	A popi<i> Ion, moșia sa	—	
	10	Ipac	A lui Apostolului Andrei, ipac	—	
	11	Ipac	A lui Nică Paraschivescu, ipac	—	
7		Țigănești	A Stoichi Petri, ipac	—	
	12	Ipac	A lui Dincă Gheorghe Gorun	—	
	13	Ipac	A d. biv vel logofăt Mihalache Racoviță, ipac.	—	
	14	Topoloveni	A d. Mîncul Topoloveanu, moșia sa	—	
	15	Ipac	A lui Ioniță Baltac pă moșia d. medelnicerului Thomi Leordeanu cu enbatichi	—	
8		Vițichești	A lui Ștefan suditu, pă moșia d. vornicului Iordache Golescu	Pă apa Argeșului	
9		Leordeni	A d. vornicului Iordache Golescu, moșia sa	—	

Plasa Podgoriei

	16	Ipac	A d. serdarului Alecu Chirculescu. Ipac	Pă apa Cărcinovului
	17	Ipac	A d. vornicului Iordache Goleacu, ipac	_
	18	Ipac	A d. medelnicer Thoma Leurdeanu, ipac	_
	19	Budișteni	A sfânt. Mănăstiri Cotrăceanca, ipac	Pă apa Budișteanca
	20	Ipac	A Mănăstiri<i> Cotrăceanca, ipac	_
	21	Ipac	Ipac	_
	22	Ipac	A lui Grigore Turnavitu, ipac	_
9	22	<i>Suma din napoi</i>		
	23	Tot satu Budișteni	A d. Badea Budișteanu, moșia sa	Pă apa Budișteanca
	24	Ipac	A d. Costache Budișteanu, ipac	_
	25	Ipac	A lui Marin Roșpegă, ipac	_
10		Baloteasca	A d. biv vel logofăt Manolache Arghiropolu, moșia sa	Pă apa Argeșului
	26	Glămbocelu	A lui Apostol Gheorghe Gușoiu, moșia sa	Pă apa Budișteanca
	27	Ipac	A lui Chiriace grecu	_
	28	Prundeni	A Costi Grecu ot Găești, pă moșia Cotrăceanca	Pă apa Răstoica
	29	Glămbocata	A lui Ion Cărstișor, moșia sa	Pă Glămbocata
	30	Ipac	A d. Pătru Matache, ipac	_
	31	Ipac	Ion Topoloveni, ipac	Pă apa Izvorului

ADUNAREA PLĂȘILOR

17   3   Plaiul Dâmboviți
 11   1   Nucșoari
 17   _   Orașu Cămplung
 40   4   Plasa Răurilor
 15   20   Argeșelului
 10   31   Podgoria
 110   59
 Ocârmuitorul Manolache Faca³

---

³ Semnătură autografă

THE CENSUS OF THE MILLS
FROM MUSCEL COUNTY IN 1833

Abstract

According to the 1833 census, there were 110 mills and 59 small mills in Muşcel County, where the inhabitants ground corn and wheat to turn it into hominy and flour necessary for daily life.